

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exhortationes|| Ad|| Religiosos

Dirckinck, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1704

6. De impedimentis per S. Ignatium, à Socetate remotis, & mediis aptis, eidem suppeditatis. Thema. Quis putas est fidelis servus & prudens, quem Constituit Dominus super familiam suam. Matth. 24.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51834)

EXHORTATIO VI.
IN REGULAM II.

Ostendit, quàm sapienter S. Ignatius, ad finem Societatis consequendum, impedimenta removerit, media suppeditarit.

T H E M A.

Quis putas, est fidelis servus & prudens, quem constituit Dominus super familiam suam? Matth. cap. 24.

Vel ex Regula.

Uemadinodum Divina Bonitas S. Ignatium elegit in Ducem, Antesignanum, & Authorem Societatis JESU, sic eidem admirabile lumen, sapientia & prudentia, tam humana, quàm divina liberaliter ad omnia in Societate sapientissimè ad finem præscriptum ordinanda communicavit. Si quis enim penitius inspiciat, quàm multa, quàm varia, extra exemplum aliorum Ordinum & sancita Canonum, in Religionem suam, cum summa Pontificum &

Concilii Tridentini approbatione, inveniret, non dubitabit illum inter summos Theologos & Viros sapientissimos accersendum. Si quis perpenderit quàm cautè & prudenter impedimenta, quæ salutem propriam & alienam retardare poterant, amputaverit; sentiet in eo sapientiam Orbi regendo parem, quam in eo agnovit Julius III. Pontifex maximus: qui datum Ecclesiæ dixit ad instaurandas illius per orbem labes: si quis consideraverit, quàm apta & convenientia ad finem Societati præscripti media, quibus & ipse in gubernando usus, & suos ad finem intentum uti voluit, agnoscat in eo sapientiam totius Ecclesiæ Dei gubernanda capacem,

R 3

cem,

cem, ut agnovit Joannes III. Lusitanæ Rex, qui illum optavit in Petri Sede Pontificem, & cœli claves moderantem. Ob hanc summæ sapientiæ opinionem Ferdinandus I. Imperator nisi illo consulto, nihil prius Romæ ab Oratore suo tractari passus. Et Cardinalis Cueva, de ejus obitu certior factus, scripsit; Ecclesiam prudentissimi omnium capituli jacturam fecisse. Hanc autem prudentiam prorsus admirabilem S. P. ostendit, dum 1. finem nobilissimum Societati præfixit, de quo supra diximus. 2. Dum de medijs aptis, diu multumque consultando, Deum pro luce impetranda indefinenter oravit, meditando diu singula perpendit, aliorum prudentum consilia adhibuit. 3. Ex allatis in consultationem, judicium tulit, inutilia ab utilibus, mala à bonis secrevit. 4. Illa rejecit, meliora & aptiora ad finem prælegit & Societati præscripsit.

Hæc igitur duo, quomodo impedimenta huic nobilissimo fini contraria removerit, & media aptissima Societati tradiderit, in præsentis Exhortatione exponemus.

I.
S. P. Ignatius impedimenta Societatis removit.

I. Impedimenta removit S. P. N. quæ Societatis fini obstare poterant: Nam 1. *Primum impedimentum* est certus habitus: hic enim valde obfuisse fini Societatis; cum in eo non licuisset comparere inter infideles & hæreticos; qui in locis quibusdam pestilentioribus nostros hoc habitu incedentes lapidassent: quare à necessitate vestitus proscripsit & formam, & colorem, & materiam certam;

sed inter fideles quidem versantibus voluit esse Clericalem, honestum, & ad usum loci, in quo vivitur, accommodatum, neque professioni paupertatis repugnantem: inter infideles autem & hæreticos, quemcunque genio incolarum & propagandæ fidei, magis accommodatum.

2. *Alium impedimentum* est chorus, hinc S. P. N. tamen ipse plurimum ad illum afficeretur, choro etiam & plamodiâ (uos absolvi voluit, ne in occupationibus continuis ad auxilium animarum pertinentibus, impedirentur; laudantibus salutare hoc propositum summis Pontificibus illudque confirmantibus constitutione, quæ incipit: *Ex Sedis Apostolicæ.*

3. *Tertium impedimentum* est certæ penitentia: quæ impedire possent labores Apostolicos: hinc neque ullam certam in corporis afflictionibus, ex obligatione subeundis, jejuniis, ciliciis, & aliis id genus mortificationibus, communem mensuram præscripsit (licet hæ non minus in Societate, quam in alia quavis Religione per DEI gratiam vigeant) sed unicuique assumendas permisit, quæ illi viderentur, cum approbatione Superioris, ad majorem sui Spiritus profectum convenire: scilicet ne nocuum virium inde passim, à majoribus pluribusque bonis peragendis, in procuracione animarum, impedirentur.

4. *Quartum impedimentum* est vitæ passim inusitata hominibus: Nam S. P.

S. P. non voluit nostros nudipedes incedere, grossis cucullis indui, sine lecto dormire; sed vitam communem agere, ut magis conformiter, iis quibuscum agerent, in exterioribus se habendo, facilius in animos influerent, idque conformiter ad vitam Christi; de quo, notâ questione, Sanctus Thomas de Aquino, fueritne conducibilis, Christum cultu austero, victuque incedere, an verò communi & familiari? Negativè respondet; Nam, qui cum aliquibus conversatur, inquit, convenientissimum erit, ut se illis in conversatione conformet, secundum illud Apostoli, 1. Corinth. 9. Omnibus omnia factus sum: & ideo convenientissimum fuit, ut Christus in cibo & potu communiter se, sicut alii, haberet. Et iterum. Dupliciter homines attrahuntur ad bonam vitam, quidam etiam per speciem sanctitatis, alii per viam familiaritatis. Dominus autem & Joannes dividerunt sibi duas vias: Joannes, imò Dominus per Joannem elegit sibi viam austeritatis, pro se elegit viam lenitatis.

5. Impedimentum retardans lucrum animarum, est merces pro ministeriis spiritualibus, ideoque Sanctus Pater interdixit nostris omni mercede, precio, vel stipendio pro ministeriis & laboribus quibusvis etiam eleemosynarum nomine accipiendi, tum ut Hæreticus, Sacerdotes pro sacrificiis & indulgentiis pecunias acceptantes, cavillatibus os obstrueret, tum ut non muneribus corrupti, vel pecuniâ, sed plenissima libertate nostri cum proximis versari possent.

6. Impedimentum obmovent negotia secularia; quare ne hæc nos implicarent, relegavit ac vetuit nostris, secularium negotiorum, quæ ad rationem, ut vocant, statum, pertinent, quæ sunt connubia, pacta, fœdera, & bella Principum, aliæque etiam propinquorum negotia & litium tractationem; ne per hæc in auxilio spirituum animarum impedirentur, & tempus nobilissimum in illis tereretur: Solent enim ea dies integros absumere, verb. grat. adeundo, consulendo, mendo, excitando Advocatos, Procuratores causarum, Judices, Patronos, &c.

Septimum & grande Impedimentum Societati causaturæ erant Prælatû, Episcopatus, aliæque dignitates; ad hoc amollicendum S. P. N. omnium maxime nostris dignitatum Ecclesiasticarum admissionem prohibuit, ad quas repudiandas, voto speciali, Professos obstringendos sanxit, nisi quempiam ad eorum acceptationem contingeret præcepto sub culpa mortali, à summo Pontifice adigi. In quo non ea solum Ignatio causa fuit, quòd Societatis homines ex propria Instituti ratione, ad diversa loca peragrandæ & vitam in quavis mundi plaga agendam obligatos, contingeret ita ad certam Ecclesiam & Diocesim alligari; sed vel maxime, quia primariis sui cœtus capitibus ad Insulas promotis, veluti flore suo ac vigore orbatam, necesse foret emarcescere, perinde ac si è corpore laboribus improbis destinato, evaporent Spiritus maxime vivaces, quibus se vegetat

vegetat & agit. Ut taceam ingens ambitionis in Societate periculum, præ quàm in aliis religionibus, ad ejusmodi dignitates, ædificatio disciplinæ, fastidio munerum, opinione propriâ talentis suis inferiorum, frustratione gradûs Professorum, doctrinæ, & nobilitatis stimulo, quæ in obsequio Principum passim versantibus proniora captatu essent. Et licet pauci illis honoribus potirentur, non pauci tamen ad eos grassarentur. Prout videmus in aulis Principum; si vel unus ad ejusmodi fortunatas Insulas applicuerit prospere, sexcentos navem boni spei conscendere, & licet in eorum oculis navim alii toridem frægerint. Semel autem vela ejusmodi auris pandentes, ministeria sibi domi deligere contendunt, neque admittent, nisi sublimè ac splendidum, quo nominis auctoritatem concilient, cujusmodi sanè non erunt fidei Christianæ & Grammaticæ rudimenta pueris tradere, nosocomia & carceres visere, dicere ad servitia, pagos, villas, montana pedes concurrere, in alias regiones, ubi spe improbâ excidere necesse sit, demigrare, & alia quam plurima, quorum vicissitudine vix ullum eximi in Societate contingit.

Hæc si bene perpendamus, admirari debemus admirandam Sancti Patriarchæ nostri sanctitatem & sapientiam, gratiâque DEO agere, eumque colaudare quod tantam Sancto Patri sapientiam impertitus fuerit, qua omnia hæc gravissima impedimenta à Societate removerit, quibus non amoris, si-

nem Societatis, qui est propria & aliena salus, & perfectio nequaquam obtineri potuisset.

II. Vidimus quæ Sanctus Fundator impedimenta à sua Societate proscripserit, nunc videamus, quæ media suggererit, quæ arma ad bellanda prælia Domini suppeditarit ad finem præfixum allequendum, ut scilicet primò nos ipsos perficiamus, ne fortè cum aliis prædicaverimus, ipsi reprobi efficiamur; deinde perficiamus alios ad hunc finem geminum.

1. *Primum medium*, quod S. P. suppeditavit nobis, DEO illuminante est oratio mentalis, cui quotidie ante alias omnes occupationes horam solidam impendimus: & hanc S. Pater noluit sistere in dulci quadam & speculativa celestium contemplatione, in qua veluti scopo sanctè alii religiosi conquirebant; sed orationem maxime prædicam præscripsit, quâ in affectiones mentis, ordinem rectè agendi præcipue turbare & solitas, DEO & rationi perfecte subigendas incumbamus, & eam ad animum in actiones cum proximo exacuendum dirigamus.

2. *Alterum medium* est conscientia discussio, nam ad finem eundem collimari iussit duplex quotidie examen conscientia, ut defectus in perfectione propriâ & in conversatione cum proximo admissos corrigere, atque ita & nos & proximos melius perficeremus; quibus accedit examen particulare, ad defectum unum post alterum facilius funditus extirpandum,

pandunt, virtutemque unam post alteram inferendam.

3. *Tertium medium*, est crebra & varia recollectio animi: nam huc direxit, triduana quovis semestri, octiduana quolibet anno, & subinde mensuales recollectiones seu exercitia, quibus omnibus ad naturæ impetus coercendos, affectus & passiones frenandas, iudicium & voluntatem frangendam collimare suos voluit, ut sine periculo salutis propria, alienis malis mederi possent, ne alioqui instar pedamenti aut stipitis adminiculando frugiferis vitibus, ipsimet inarescerent, ignique aeterno fervarentur.

4. *Quartum medium* convenientissimum est biennium Novitiatûs, præter morem aliorum Ordinum, ut solidius mortificationis, orationis & virtutum fundamentum collocarent, aliisque tutius juvare possent. Quam multi enim ahuc sunt in virtute, post primam annum debiles, qui certè non absque periculo, vel sine cum exiguo fructu cum proximis agerent. Deinde post studia & doctorem, addidit annum tertie probationis, in quo tanquam in schola affectus, tepesfactum per studia spiritum instaurarent, atque accenderent, ac deinde ad agendum cum proximo inflammati penitus emittereatur, omnibusque, quibuscum agerent, ignem injicerent.

5. *Quintum medium* omnino necessarium, studia disciplinarum, quæ ita exigit S. Fundator, ut sine illis ad professionem admitti neminem voluerit, nisi excellenti humanâ Divinâque sapientia imbutum, videbat enim haud

posse citri propria tutæ periculum idoneos fieri, qui ad omne genus hominum, in quamlibet mundi plagam mittantur (quod proprium est Professis) nisi penes eminentem virtutem excellenti simul doctrinâ fulgeant: prout experimento edocta agnovit S. Theresia, dicere solita, si Confessarius eligendus esset, aut magnæ Sanctitatis, sed exigua doctrinæ, aut e contra eximia sapientiæ cum minori virtute, hunc à se præferendum: Didicit id Ignatius ex ipsius Salyatoris exemplo, qui vetuit Apostolos ante in mundum universum dispergi ad mortalium conversionem, quàm imbuerentur spiritus ex alto, & cum ejus supervenientis in se virtute acciperent unâ omnem sapientiam & scientiam loquendi magna lilia Dei.

6. *Sextum Medium* aptissimum fuit, consilium illud admirabile & sine ullo priore exemplo, constituendi suam religionem, non ex solis Professis, sed diversis graduum statibus, Coadjutorum tam spiritualium quàm temporalium, & Scholasticorum: quorum isti, tamen per vota simplicia veri Religiosi, ex causis tamen justis ab iis absolvi & à Societate dimitti possint.

Quemadmodum inter Christi Domini sectatores non omnes fuere Apostoli, sed quidam etiam velut Apostolorum, sub nomine Discipulorum, Coadjutores. Quæ licet ab institutis aliorum Ordinum adeò diversa, & Canonibus vetustis contraria, cum Concilio Tridentino summopere probarentur Pontifices: & juxta Divinæ vocatio-

nis dispositionem emanasse pronuntiavit Gregorius XIII, in Bulla: Quæcunque.

Quam præclaram verò medium sit dimissio, qua incorrigibiles & scandalosi, velut cadavera à Societate emittuntur, docet experientia. Unde illud Sapientissimi, cujusdam sanctissimæ Religionis Præpositi Generalis responsum fuit, dum rogatus, quem inter Ordines Religiosos municissimum putaret adversus detrimenta primigenii vigoris? Societatem Jesu nominavit, ut quæ optimum quemque retineret, non sinendo ad dignitates Ecclesiasticas abstrahi, & deterrimum quemque ac reprobum è gremio suo ejiciendi potestatem haberet.

7. *Septimum* illudque excellentissimum *Medium* est prompta obedientia: voluit enim S. Ignatius alumnos suos semper in procinctu stare, ad capeffendas quocunque gentium missiones pro vocationis nostræ munere & Instituto: quemadmodum in militia moris est, ut ad occurrendum quovis loco & tempore hostibus parati armatique stent. Ita Professos obstringi voluit sine omni viatico provolare ad extremas orbis regiones, quoties Vicarius Christi annerit. Et hanc voluit nostram esse tesseram: *Ab aliis Religiosis Ordinibus patiamur facilius nos superari jejunis, vigiliis, & ceterâ cultûs vultusque asperitate; sed verâ & perfectâ obedientiâ abdicatoneque voluntatis & judicii maxime velim esse conspicuos, quicumque in hac Societate Deo Domino nostro deservimus;* Scribit

in Epist. de Obed. Taceo media alia, quibus prius nos perficimus, uti sunt 1. Exhortationes, conferentiæ, exhomologeses, Synaxes, colloquia spiritalia, lectio ascetica, instructio privata. 2. Media ad salutem & perfectionem proximi, ut sunt doctiones, conciones, catecheses, colloquia, Sacramenta pœnitentiæ & comunionis, exercitia, &c.

Hæc & alia plura præstantissima sãvè media sunt à Deo S. P. N. inspirata, & ab hoc Societati universæ communicata, ut asserit Gregorius XIII. in Bulla: *Quanto fructuosius*: Spiritum S. media tam præclara, maximeq; opportuna S. Sedis ministerio Sociis Ignatii tribuisse atque confirmasse. Ea verò in dubium revocare, impugnare directè vel indirectè, vel enervare sub pœna excommunicationis lata sententia prohibuit Gregorius XIV. constitutione *Ecclesia Catholica*.

Quapropter Deo & S. P. N. gratias immortales referamus. 1. Quod impedimenta tam varia sustulerit, quæ nos summè in propriâ alienaque salutis ac perfectionis studio retardassent. 2. Ingentes quoque eidem gratias agamus, quod media tam præclara, tam opportuna & necessaria nobis communicariint, & statuamus, ne minus grati simus, iisdem litentè uti ad finem Societatis, ad propriam alienamque salutem & perfectionem consequendam, ad magni Dei ac Domini nostri honorem & gloriam. Amen.

REGULA